

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. december 26.

Csütörtök.

XX évfolyam 102. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények. Vajna
Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési
pénzek ifj. János Mozes könyvnyomdája küldendő.

Hirdetmények díja:
4 hasáb s petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

A székelység karácsonya.

A karácsony a szeretet ünnepe. Széles e hazában mindenki, gazdag és szegény, ur és szolga, boldog érzésekkel várja a Megváltó születésének e magasztos ünnepét. És sajnos, hogy sokan, megszámlálhatatlan sokan, hiába várják. Mert a kis Jézus nem hoz az ők hajlékukba semmit sem. Különösen a fővárosban iszonyu a nyomor, a szegénység. De mellette mindjárt a székelység következik.

Terméketlen évek hosszú sora a legnagyobb nélkülözést, szegénységet idézte elő s e tekintetben a most záruló esztendő volt tán a legkiméletlenebb. Egyes székel községekben ugyszólva semmi termés sincsen. A sok esőzés, árvizek a székel gazdág minden reménységét tönkre tették s a tél üresen találta bizony sok helyen a kamarát, mely eddig legalább szűkecskén fedezte az élelmi cikkek legszükségesebbjeit. Szóval a székelység nagyrésze közgazdasági tekintetben szomorú karácsonyt ért meg. A ki a nép között él, csak az tudja, az látja valójában a szegénységet s ennek nyomán a nehéz küzdelmet, mely a létért folyik.

Fáj ezt látni mindenkinek, a kibén érző szív, gondolkodó elme van, mert a szegénység nyomában éhség van, ezt megpusztulás követi, különösen a gyermekek között.

Egyik községben naponta 3-4 kis gyermeket tesznek le a sírba. A szülők orvost sem hívnak vagy ha igen, akkor, midőn — már késő. Ésa szegény székel ember

Isten kezét látja ebben, hisz — úgy sem igen volt, mit enni adjon gyermekeinek.

Nekem, mint sok más, fáját szerető székelynek, fáj népünk pusztulását látni. Fáj különösen e napon, a szeretet ünnepén, midőn tudom, érzem, hogy e szomorú dolgon egyelőre a szeretet munkája sem segíthet. Mert míg a székel a közgazdasági bajok terhe alatt nyög, addig nem sokat gondol gyermekeivel, a jövő nemzedékkel. Pedig Széchenyivel szólva: oly kevesen vagyunk, hogy még az apagyilkosnak is meg kellene kegyelmezní, ha az — székel. Meg kell tehát tennünk mindent, a mivel a székel faj pusztulását megakadályozhatjuk. Sürgősen rendeznie kell az államnak a közegészségügyet, el látni ezt jól javadalmazott állami orvosokkal, hogy így egész lélekkel utána láthassanak a gyermekhalandóság megakadályozásának. De a társadalomra, intéző köreinkre is szép feladat vár e tekintetben.

Addig is, míg más irányban is tehetni valamit, nagyon bölcsen teszik a székel vár megyék, ha végrevalahára követik Háromszékvármegye példáját, melyben két (egy fiu- és egy leány) árvaház már évtizedek óta munkálkodik pusztulásnak indult szegény székel árvák és félárva megmentésén, a társadalomnak visszaadásán. A gazdag Csikmegye, Udvarhely-, Marostorda-, Tordaaranyos vármegyék társadalmi se késlekedjenek tovább; intéző férfiak s hölgyeik tegyék szívökre a kezöket, kövessék a Bárá Szentkereszty Stephanie és Potsa József fényes példáját s létesítsenek megyéjükben — ha

másként nem lehet: — államsegélylyel, árvaházakat s ekként higgyék meg, a pusztuló székelységnek százakat, ezreket mentenek meg a jövő nemzedékből. Ez is egyik megoldása a székel kérdésnek. Nem megvetendő eszme a Romániába kivándorló székelgyek gyermekei számára a határszéleken internátusok létesítése sem. De, hogy végre már nemcsak vitatkozni, írni, de tenni is kellene a székel törvényhatóságoknak, társadalomnak a jövő nemzedék, a mind fogyó, apadó gyermekserög megmentése érdekében. Ez legyen már a közel jövőben a székel nép karácsonyi ajándéka.

Vajna Károly.

A székel vasutak kiépítése s a beruházási kölcsön felhasználása. A beruházási kölcsönt, melynek felvétele még hetekkel ezelőtt bizonytalan volt, a jövő év elején fel fogják venni. A nemzetközi pénzvviszonyok kedvezőre fordulása következtében a kormány most hozzáláthat a nagyobb bejektetésekhez. A beruházási tervek teljesen készen vannak. A programba a régi tervekben kívül a székel vasutak kiépítése is fel van véve.

Az Olt folyó hajózása. Darányi miniszter elrendelte, hogy öt éven belül az összes hajózható folyók hajózási terveit készítsék el. Erdélyből többször kérdezték, hogy az Olt folyó miért nincs a tervbe felvéve. Mint értesülünk, hogy az Olt folyó hajózási tervei is készen állanak, de addig ezt ténylegesíteni nem lehet, míg Románia a maga részéről nem intézkedik és a hajózhatóság érdekében a fennálló akadályokat el nem hárítja.

A katolikus autonómiai kongresszus. Vasary Kolos hercegprímás január 9-ikére hívja össze a katolikus autonómiai kongresszust. A meghívásokat már legközelebb szétküldik. A kongresszust megelőzőleg a püspöki értekezlet január 7-én vagy 8-án fog foglalkozni a 257-es bizottság javaslatával.

TÁRGA.

A züllött.

— Írta: Benedek Elek. —

Diák koromban egy szörnyű rossz népszínművet írtam szegény Várad Jósikáról, kiről több szomorú nótát költött a nép. Ezekből a nótákból máig megmaradt emlékemben egy pár strófa. Tudom a dallamát is, dudolom is néha magamban, mikor a hangomat senki sem hallja:

Váradnak szép kórhaja
Fel van a vállára csapva.
Azért van az oda csapva,
Hogy a kötél ne surolja.

Hát ez a fa, miféle fa,
Hogy egy betű sincsen rajta?
Ez a fa biz' afféle fa:
Váradit akasztják rajta.

Hogy futó betyárnak ne gondolják az én néha:
népszínművem hőst, még eldauolok egy strófát:

Ifjak, lányok, ügyeljétek,
A németnek ne higgyétek.
Mert a német csuffá tesszen,
Akasztófa alá viszen.

A kórhaju Várad Jósika, kiről azt regélik az öreg székelgyek, hogy ritka szép fiu volt, mint kis diák csapott fel Kossuth-huszárnak, Világos után az emigránsokkal külföldre került, de pár év múlva már haza szökött, hogy „csuffá tegye a németet”. De a nótá mást mond: őt tette csuffá a német. A magyar ember nem termelt összeesküvésre, még kevésbé a fiatalja; a kórhaju Váradit egy szép özvegy asszony házában fogták el s nem az összeesküvők tanyáján. . . Máskülönbén jól végezte a dolgát: véges végig a Székelyföldön minden második ember gyanuba került s a zsandárok nem győzték összefogdosni s páleázni a székel atyafiakat. Már rég elföldelték Váradit Szentgyörgyön s Kovács István kapitány, — kinek az emléke iránt félig kiengesztelődtek a székelgyek, mert később a nevét Schmittre változtatta — még mindig nyomozta a rebellis bandát.

Igy került el mi felénk is. A tatárjárás idején sem lehetett nagyobb rémületben a nép, mint most, hogy faluról-falura szárnyalt a vészhir: jön Kovács kapitány.

A mi falunkban például az a hir előzte meg, hogy a bibarezfalvi bírót s jegyzőt lekapatta a husz kórmőről s ötvenet-ötvenet szabott rájuk. A nem hivatalos emberek csak a felét kapták. De hiába: a szikulusok megvakarták a — hátukat s nem vallottak. Váradinak a színét sem látták. Olyan nevű embernek híret sem hallották.

Szinte látom, meennyire megörült nemes Gál Dániel uram, mikor egy sötét estén beállított hozzá Kovács kapitány — éjjeli szállásra. Nem jött egyedül, két fiatalember volt vele, kikent-fent gavallér az egyik, meglehetősen szedett-vedett ruhájú a másik. Gál Dániel uram ismerte mindkettőt: jó familiából való volt mindkét ifju, különösen a második, a — züllött. Szinte természetesen találta az öreg, hogy Bárdi Dénest, ki pár év alatt nyakára hágott az örökségének s most parasztlégényekkel dúhajkodik a koresmában, a Kovács István társaságában találja. Szegény ember hitvány ember, sóhajtott a magában Gál uram, azonközben magyar emberhez illően betessékelte a vendégeket a napaliba, szolt az asszonynak, hogy vesse fel a konyhát. Illendő dolog is ez, meg hasznos is lehet ebben a csadaridőben, mikor senki sem bizonyos, ha este lefekszik, hogy éjjel nem zsandár vert-e föl a jó meleg ágyból. Hát igen, azon meg sem ütdött Gál uram hogy a Bach-huszárral együtt látja Bárdi Dénest,

A szabadelvűpárt ujéve. A szabadelvűpárt körben sok kommentárta szolgáltatott okot az az elhatározás, hogy újév napján a miniszterelnököt Horánszky Nándor, a szabadelvűpárt elnökét pedig Hódossy Imre fogja üdvözölni. Ehez az elhatározáshoz leginkább azt a magyarázatot fűzték, hogy ilyenformán a volt nemzeti párt vezetői fogják kifejezni a szabadelvűpárt kívánságait. Ezért helyesnek látták, hogy az elhatározást a párttagok megnyugtatósa végett megváltoztassák. Széll Kálmán miniszterelnök ma magérkezvén Bécsből, az a megállapodás történt, hogy a miniszterelnököt újév napján Andrássy Gyula gróf üdvözölje, aki mind a két árnyalaton kívül áll s a kibontakozás idején a kompromisszum létesítésén munkálkodott. A pártelnökök úgy, amint az első elhatározás volt, Hódossy Imre fogja üdvözölni.

Tagosítás után.

Egy hosszú évtizednek kellett eltelni, míg valahára befejeződött a Székelyföld egy néhány közösségében a tagosítás. Ha ezen 10, sőt néhol ennél is több év óta folyó tagosítás költségeihez hozzá vesszük az utóbbi évek rossz terméseit; lehet-e esodálkozni azon, ha önkénytelenül is így sóhajt fel a gazda: „mi haszon lesz ebből!”

Nem ezélem e rövid cikk keretén belül, a helyesen keresztül vitt tagosításnak előnyeit felsorolni; de viszont a tagosításnál követendő irányelveket sem akarom fejtegetni, mert a hol már befejeződött, ott késő eső után a köpenyeg, a hol pedig csak jövőben fog megtörténni, az amott követett helytelen eljárás legyen elrettentő példa a visszaélések ellen. Tulajdonképpen arról akarok szólni, hogy mi is lesz most már a teendő?

A régi gazdálkodási rendszer hívei bizonyára most is a régi rendszer mellett fognak maradni a ez esetben rájuk nézve a tagosítás aligha meghozta a várt eredményt. Mindössze csak annyit értek el, hogy földjük egy darabban lesz, . . . addig, ameddig . . . Ez pedig vajmi kevés előny! Ez koránt sem áll arányban a nagy költségekkel.

Azok pedig, a kik a tagosítás üdvös voltát ennél sokkal fontosabb körülményben keresik, a kik földjüknek egy tagban lételet csak eszköznek tekintik arra nézve, hogy jobb megélhetést biztosítsanak maguknak, a helyes gazdálkodás által, a kik ezért s nem egyébert voltak hívei a tagosításnak, azokra nagy munka vár. Ez a nagy munka a vetés forgóval való helyes gazdálkodás. Ennek kell megtörténni, mert ellenkező esetben ott vagyunk a hol voltunk!

Tagosított birtokon s különösen a Székelyföldön, a hol minden talpalatnyi helyet meg kell becsülni, nyomásos gazdálkodást folytatni annyit tesz, mintha azt mondaná a gazda, sok a földem, nem tudom mit csináljak vele, $\frac{1}{3}$ -át haszon nélkül fogom hevertetni. És nem csak haszon nélkül heverteti,

de rá is fizet; fizeti az adóját és művel egy éven át oly területet, a mely után semmi haszna sincs. E darab föld tehát a gazdára nézve káros volt.

Igaz ugyan, hogy egy évig e darab föld pihen, de a pihentetésnek van egy más módja, a mely hasznot hozó: a zöld ugar hagyása.

Ha a nyomásos gazdálkodás mellett maradunk, a mi csak az esetben ajánlható, ha elegendő takarmánnyal, állattal és így tehát trágyával is rendelkezünk, annyival minden este kell a mennyi szántó földünk $\frac{1}{3}$ -ának minden évben leendő megtrágyázására elegendő, feltétlenül vegyük be a zöld ugart vagy is őszi után jöjjön tavaszi, ez után pedig takarmány trágyázva; ismét: őszi, tavaszi, takarmány trágyázva.

Ime ez egy olyan módosítása a régi (fekete ugaros) rendszernek, a mely a lényegben látszólag csak keveset változtatott, de a mely a jóvedelmet tetemesen fokozza. A ki pedig még intenzívebben óhajt gazdálkodni, a kinek nincs annyi állatja, a melynek trágya produktója elegendő lenne a fenti $\frac{1}{3}$ szántó föld megtrágyázására vagy a kinem óhajt földjének $\frac{1}{3}$ részén minden évben takarmányt termelni, az a négyes váltó vagy négyes forgó mellett foglaljon állást. Takarmányt ez esetben földjének csak $\frac{1}{4}$ részén fog termelni s a forgó következőképen alakulna: takarmány trágyázva, őszi kalászos, kapás, tavaszi kalászos.

Csak egy kis számítás kell hozzá s mindjárt meglátja a gazda, hogy jelen esetben évenként mennyivel termelhet többet, mint ezelőtt.

A vetés forgóval való gazdálkodás feltételezi a takarmány termelését. A takarmány termelés pedig, különösen most, midőn a tagosítással sok helyen az itt-ott kisebb darabokban lévő kaszálókat feltörték s az erdők arányosításával az erdei legeltetés az állattenyésztés óriási kárára megszűnik, a székely gazdára nézve életkérdés.

Takarmány a gazdaság mozgató ereje. Ha van takarmány bőven, sok és szép állatot lehet tartani, ezzel pedig együtt jár a trágyatermelés. Sok állat után sok a trágya s ez esetben nem kell attól tartani, hogy a folytonos termelés által kizsároljuk földünket.

De nem csak az állattenyésztés fellendülését vonja meg ezután a takarmány termelés, hanem ezzel karöltve jár a gabona neműek helyes alapon leendő termelése is.

Szó sincs róla, hogy e fentiek szerint való gazdálkodás egyhamar megvalósuljon, de hiszem, hogy sokan vannak, a kik már foglalkoztak e kérdéssel. A kik pedig e téren vezetői a népnek, a nagy feladat megoldása azokra vár. Járjanak gyakorlatilag is jópéldával elől, mert régi igazság, hogy: Minden demoszthészesnél jobban beszél a tett! A kik tudták kapacitálni a népet a tagosításra, kapacitálják most a helyes irányú gazdálkodásra is.

Butyka Károly.

Vármegyei tisztújítások az erdélyi részekben.

Kolozsvármegyében.

Alispán: Dózsa Endre. — Főjegyző: Csizsár Gyula. — I-ső aljegyző: dr. Laposi Hegedűs Árpád. — II-od aljegyző: Fekete Gyula. — III. aljegyző: dr. Pavlik Sándor. — IV. aljegyző: Páska Zoltán. — Főügyész: Zabulik László. Alügyész: dr. Nyerges Zsigmond. — Árvaszéki Elnök: Hory Béla — Ülnökök: dr. Rohonczy Lajos, Grosz József és Pap László. — Jegyző: dr. Boka András. — Pénztár: Főpénztárnok: Farkas Károly. — Gyámpénztárnok: Hadházi Sándor. — Ellenőr: Sándor Jenő.

Főszolgabírák: a kolozsvári járásban: H. Veres Károly; a gyalui járásban: Biederman József; a bánffy-hunyadi járásban: Kertész Sámuel; a hildalmási járásban: Münsztermann Győző; a nádamenti járásban: Tocner Ödön; a moesi járásban: Gaál Jenő; a tekei járásban: Pap Zoltán; az örményesi járásban: Staub János; a sármási járásban: Veszprémi Antal. — Szolgabírák: Hécey István, Péchy László, Berezky Lajos, Farkas Lajos, dr. Persián Viktor, dr. Persina Viktor, dr. Boga Pál, Kramer Jenő, Kőváry Arthur, Gaál Elemér, Andrásy Jenő és dr. Mórsa József.

Torda-Aranyos vármegyében.

Alispán dr. Betegh Miklós, főjegyző, Lovassy Andor, II-od aljegyző dr. Gruber József, III-od aljegyző dr. Váradi Gáspár, tisztügyész, dr. Horváth Miklós, árvaszéki elnök dr. Farkas Árpád, ülnökök: Vass János, Szegedy Péter, jegyző Székely János, tordai főszolgabíró Szemerai Gyula, ludasi Felföldy Béla, torozskói Zarándi K. Lipót, felvinczi Mészáros István, topánfalvi Vlása János, alsójárai Ferenczy Jenő, pénztárnok Borbély Máté, ellenőr ifju Csutak Lajos, szolgabírák: Erdélyi Elemér, Aszalos György, Száva Mihály, Mihályfalvi Miklós, Kovács Gyula, Ertsey Pál, dr. Dózsa Zsigmond, Magyar György.

Alsó-Fejermegye.

Tisztújító közgyűlésén alispánná nagy küzdelem után Szász József főszolgabíróvá választották meg 161 szavazattal Gáspár János 141 szavazata ellenében.

Szilágyvármegye.

Törvényhatósági bizottsága Wesselényi Miklós báró főispán elnöke alatt újra megválasztotta a vármegye eddigi tisztviselőit, Bölöny Bálint tasnádi főszolgabíró kivételével, aki Bay Ferencz szolgabíróválszemből kisebbségben maradt. Bölöny 20 éven át volt a tasnádi járás főszolgabírája.

Udvarhelymegyében.

Alispán: Damokos Andor dr; főjegyző: Lázár Ádám gróf; árvaszéki elnök: Barabás András; tisztügyész: Válcsik Ferencz dr; I. aljegyző: Ádám

de azt meg sehoggy sem tudta elgondolni, hogy körül közéjük Miklósvári György, akinek az apja Kufsteinban szütyölik. Föl is használta az első kedvező pillanatot, s míg Kovács kapitány kiment a háziasszonyhoz, az öreg cenzura alá fogta.

— Mi történt öcsém? Hozzá szegődött? Miklósvárinak lángba borult az arca. Szégyenkezve állott a vén nemes előtt. Hebegve, akadozva fogott magyarázatba az ifju.

— Hát az tulajdonképpen úgy esett, bátyám. . . igen, úgy. Na tudja — bátorodott neki — azt már mindenki belátta, hogy itt hiába való minden erőlködés. Vége a magyarnak. A birtok eluszott, — mi-ből éljek?

— Elég, elég! legyintett busan az öreg nemes. Hát most mit akartok? Összeesküvőket kerestek? Itt nincs összeesküvő. Ezt a népet én vezetem s ez megtanulta tőlem, hogy nem való a magyarnak az összeesküvés.

Mondta György:

— Legyen nyugodt, bátyám. Csak meghálunk itt s tovább megyünk reggel. Hanem — folytatta zavartan — ugy-e maguk már vacsoráztak? Sajnál-nám, ha miattunk fenmaradnának. Nekünk ugyis egy-más megbeszélni valókn van. Azt hiszem, a kapitány ur is jobb szeretné —

— Ha nem ülnénk az asztalhoz, ugy-e? Na ezt a kívánságokat szívesen teljesitem. Gondosko-

dom, hogy senki se háborgasson. Ehettek, ihattok, alhattok, — meg nem háborítottunk.

Többet egy tekintetre sem méltatta az ifjakat, faképnél hagyta őket.

— Magunk közt leszünk? Elintézte? Kérdezte a belépő Kovács kapitány. Helyes. Hát maga barátom, — fordult Bándi Déneshez — még mindig olyan rossz kedvű? Bizzék bennem, felderül a napja.

— Nem csapnak be? Kérdezte nyersen Bándi Dénes.

— Nézzen rám. Hát engem becsaptak? Szegény legény voltam rágyvénnyel előtt s most négy lovas hintón járok.

— Én meg jártam, morogott Bándi Dénes.

— Hja, barátom, voltért a tót semmit sem adott volt. Most nagy érdemeket szerezhet. A neve a feleséges császár elé kerül. Hivatalt kap. Szép hivatal. Nézzen a tükörbe.

— Minek? A nélkül is tudom, hogy rongyos a ruhám, kócos a hajam.

Behozták a vacsorát, tele rakták az asztalt boros üvegekkel s a eselődék eltávoztak.

Magukra maradtak.

A kapitány urnak pompás étvágya volt. Miklósvárinak is. Bándi Dénes reggel óta nem evett s mégsem izlett az étel. Csakugy tessék-lássék evett

valamit. Annál szaporábban üritette a poharat. Kovács és Miklósvári lopva egy-egy pillantást váltoltak.

— Már készül, biztatták egymást szemmel.

Bándi lekonyókolt az asztalra, maga elé bámult, mintha rendezné a gondolatait, keresné a szót, hol kezdjen belé.

— Hát kezdjed már, nógatta Miklósvári. Te ismersz minden embert, sokat vagy köztük, tudod, ki vett részt az összeesküvésben, ki nem.

— Persze, persze, erősítette Kovács, maga tud a legtöbbet. S ha netalán egy kis része lett volna benne, az ne nyugtalanítsa. Aki megtér, az idvezül.

Bándi felelet helyett egymásután három pohár bort hajtott le. Akkor megszólalt:

— Menjen, feküdjön le kapitány ur. Györgynek régi jó cimborája vagyok, azaz, hogy voltam . . . amikor még nem züllöttem el. Neki mindent elmondok aprójára. Ő tőle aztán megtudhatja. Tegyenek ide tentát, pennát, papirost, én beszélek, Gyuri írja. Ha így tetszik, — jó, ha nem: ugy is jó.

Kovács kapitány belátta, hogy kemény legény-nyel van dolga. Nem erőszakolta, bement a szomszéd szobába, de nem feküdt le. György papirost és plajbászt vett elő. — Beszélj.

Albert; II. aljegyző: Keith Ferencz dr.; III. aljegyző: Szabó Gábor; IV. aljegyző: Dolny Bóbert (uj); Udvarhely járási főszolgabíró: Demeter Lőrincz dr.; Székely-Keresztúr járási főszolgabíró: Gálffy Kálmán; Homoród járási főszolgabíró: Benedek Imre; árvaszéki I. ülnök: Nagy Lajos (uj); (II. ülnöket -- alkalmas pályázó nem lévén nem választottak; főpénztáros: Gotthárd János: pénztári ellenőr: Ferenczy Ferencz; pénztári tisz: Soó Domokos (uj); szolgabíró: Szabady Tivadar, Szabó Nándor, Pálffy Jenő dr, Orbán János báró (uj) és Bence Dénes.

IRODALOM.

A Magyarság, melynek főszerkesztője Györfy Gyula orsz. képviselő s felelős szerkesztője Benedek Elek, nem csupán azért érdemli meg a támogatást, mert a legolcsóbb napilap, de azért is, hogy párt-és felekezeti politikától függetlenül szolgálja a magyar faj erősítését, az igazi nemzeti politikáját. A Magyarság vezér- és tárcaszékeit a legjelesebb publicisták és írók írják. Benedek Elek csak ebbe a lapba írja közkedvelt tárcáit s kivüle rendes cikk- és tárcá-írók: Bedő Albert, Jancsó Benedek, Gál Mózsa, Jakab Ödön, Lengyel Laura, Földes Géza, K. Simó Ferencz stb. stb. A Magyarság a magyar családok igazi lapja: kerüli a léhaságot, családi és magánügyek bolygatását: csak közérdekű dologról vesz tudomást. A minden nap délután 8-10 oldalon megjelenő lap előfizetési ára egész évre 14 korona. Kiadóbivatal: Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Egyetértés. Harminezhatodik évfolyamát kezdte a lap az 1902-ik évben. E nagy idő bizonyítja, hogy fennállása a nemzet érdekében áll. Legnagyobb, legértelmesebb s igazán nemzeti lapnak ismerte el a művelt magyar olvasókörzség. Iránya a jövőre is változatlan marad. Független minden párttól. Nem egyik vagy másik pártnak, hanem az egész nemzetnek gondolkodását tolmácsolja. Szépirodalmi tartalma páratlan. Itt jelennek meg a tiszta magyarság legnagyobb írójának Eötvös Károlynak remek művei. Most kezdte meg a „Nazarénusok” című nagy művét. A múlt század nagyvénesei éveinek korrajza lesz ez. Oly mű, mely gyönyörrel és bámulattal tölt el mindenkit s melynek párját a külföldi irodalom se ismeri. Azután jön a Balaton körüli utazás folytatása, továbbá Gróf Károlyi Gábor titkos felfedezései s a Bakony erdeje. Korszakos művek mind.

Az új év alkalmából jobb lapot nem ajánlhatunk a közönségnek, mint az Egyetértést, melynek kiadóhivatala (Budapest, IV. ker., Papnövelde-utca 8.) szívesen küld mutatványszámot mindenkinek, a ki ily kérelemmel hozzá fordul. Az Egyetértés előfizetési ára 1 hónapra 3 kor. 60 fill., negyedévre 10 kor.

Birtokrendezések ezim alatt Krisztinkovich Ede földmívelésügyi miniszteri osztálytanácsos tollából nagyszerű közgazdasági munka jelent meg a Pallas irodalmi részvénytársaság kiadásában. A 118 oldalra terjedő s két térképmelléklettel ellátott könyv

arról a tanulmányutról számol be, melyet szerző, a földmívelésügyi miniszter megbízásából ez év őszén az osztrák, bajor, württembergi és badeni birtokrendezések ismertetése céljából végzett. Az érdekes jelentős bevezető része hazai viszonyainkkal is foglalkozik, tárgyalja a birtokrendezések ügyének történeti fejlődését, a mai jogállapotot s a felmerült panaszokat és óhajokat; zárszámban pedig az állami feladatok körét jelöli meg s részletes vázlatot nyújt a nemsokára munkába veendő új tagosítási törvény alapvonalaihoz, kifejtve, hogy a birtokrendezési eljárást a magyar kisbirtokos-osztály talpraállítása érdekében nálunk is egyszerűsíteni kell. Az ország gazdaközönsége nagy érdeklődéssel fogadhatja Krisztinkovich újabb művét, melylyel ezuttal a hazai birtokrendezések ügyének tett igen hasznos szolgálatot. A függelékül csatolt szűz nyomású tagosítási térképek egy közeli osztrák község határának rendezés előtti és utáni állapotát s a birtokrendezések szembetűnő hasznát illusztrálják. A diszesen kiállított munka ára egy korona.

NAPI HIREK.

— A honvédség köréből. A király Palkovits József altábornagyot, a m. kir. VI. honvédkerület parancsnokát az állásától felmentette s helyébe Klobučár Viktor tábornokot nevezte ki. Palkovits altábornagy valószínűleg a honvéd főtörvénytörvény elnöke lesz.

— Kinevezés. Az igazságügyminiszter Csató László brassói kir. járásbírói aljegyzőt az ottani kir. ügyészséghez kinevezte ügyészségi megbízottul.

— Esküvő. Boeskor Adriennét, Boeskor Mihály, kolozsvári kir. ítélőtáblai bíró leányát, karácsony másodnapján vezeti oltárhoz Barátosi Dr. Ferencz M. Zsigmond kolozsvári ifjú ügyvéd. Az esküvő, mely a legszűkebb családi körben lesz megtartva, a násznagyi tisztelet Dr. Vajna Gábor brassói ügyvéd fogja teljesíteni. A szép ifjú pár frigyére szívből kívánunk áldást és szerencsét.

— Új szerkesztő. A kolozsvári „Magyar Polgár”, a szabadelvűpart erdélyrészi vezérlapja január 1-ével új szerkesztőség vezetése alá kerül. Főszerkesztő báró Fejlitseh Ártur orsz. képviselő lesz, míg a felelős szerkesztői teendőket az erdélyrészi hírlapirodalom régi kipróbált vezérharcosa Hegyessy Vilmos veszi át, aki e lapot eddig is mint helyettes szerkesztő, a legnagyobb odaadással és kiváló lelkesedéssel szerkesztette.

— Egy jeles pap halála. Az erdélyi ref. papságnak gyászva van. Egyik legjelesebb tagja, Borbáth Pál, vizaknai lelkész, a kiváló szónok, folyó hó 22-én hosszas szenvedés után jobb hazába költözött. Borbáth Pál évekig volt Háromszékmezejében Dálnokban papság ez idő alatt általános rokonszenvre s közbecsülésre tett szert. Innen Csikszeredára választották meg, majd Vizaknára, a hol szintén közszeretettel vívott ki jeles papi képességeivel, nagy nyíltsággal, finom társadalmi modorával. Korai halálát gégerák okozta. Temetése december 24-én délután 2 órakor volt Vizaknán nagy részvét között. Nyugodjék csendesen.

— Polgármester jelölés. Csikszeredán az elhunyt Elthes Jakab polgármester helyét folyó hó

28-án töltik be választás útján. A képviselők jó része Bartók Károly, Kézdivásárhely volt derék polgármestere személye körül csoportosulnak, kivüle még Csudó István ügyvédnek és Eltes Ignác ügyvédjelöltnek is van pártja. Csikszereda Bartók Károlyban egy ügyhöz értő, képzett vezető tisztviselőt nyer, ezért megválasztását mi is melegen óhajtjuk és ajánljuk.

— Szorgalmas körjegyző. Mint értesülünk a nyújtódi körjegyző Ince Balázs az állam számviteltani vizsgát e hó 8-án Budapesten szép sikerrel letette. Mihez annyival inkább gratulálunk, mivel ő kapta a legjobb minősítést, noha magán uton készült.

— Az iparos ifjuság mulatsága. Karácsony másodnapján Kézdivásárhelyen, az előjelekből ítélve, pompásan fog sikerülni. A védnöki tisztelet, mint már írtuk, ifj. Nagy Ferencz Csizsár Vilma urhölgy, az elnök pedig dr. Török Andor polgármester és Balázs Márton teljesítik. A tisztajövedelem a polgári leányiskoláé lévén, tekintetből is ismételten ajánljuk a mulatságot a közönség szíves pártfogásába.

Levelezés.

— A székely társaságokról.

Maros-Vásárhely, 1901. decz. 21.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becsés lapjában két ízben is felszólaltak a miatt, hogy a Kézdivásárhelyi Székely Társaság üléseit zárt körben tartja, arra nem hívja meg a város közönségét s eszelekedeteit nem viszi nyilvánosság elé.

Kitetszik, hogy a felszólalót az érdeklődés és a jókarat vezette ebben. Tisztelem a felfogását. Ugy is kellene az legyen, hogy közérdeket szolgálván, mentől nyilvánosabban, az érdeklődés mentől szélesebb körű bevonásával pertraktáljuk a dolgokat.

Igy kellene, ha nem lagnánk Erdélyben, fülől és szemes ellenségek között. A szászok és oláhok jóval régebben szervezkedtek óriási munkát végeztek, míg e szervezet legió számú apró tényezőit is feladataikra kioktatták s ezáltaluknak részesévé tették, míg az összetartás, a fajszeretet, a türelem és állhatatosság érzetét s a magyarok elleni gyűlöletet le az iskolába járó gyermekekig fölbresztették. Terveikről alig volt sejtelmünk, eszközeiket alig ismertük. De láttuk az eredményeket, a tényeket. A nemzetiségi pénzintézetek mesés növekedését, egy nemzetiségi középosztály keletkezését, Brassónak, Szabónak a világtájék minden irányában vasutakkal való körülműködését, kulturális és gazdasági fejlődést nép számban való terjeszkedést, térfoglalást, mind a mi rovásunkra, az ellenünk való versengés következményeiként.

És legalább részben úgy kellene, a mint a nem székely társasági tag leírja, ha nem volnánk magyarok. Ha csak a székelység ügye hatná át szívünket és nem választana szét vallás, politika, vagyion, hivatal és más foglalkozás, ha nem lagnánk annyit egymásban, nem gúncsolnók a velünk egy körben élők születését, tudását, viselkedését, a ruháját, a feleségét, a családját, hanem a vérünket néznők, a székelyt, vagy a székely barátot s tisztultan előítéletektől, szeretettel látnók és hecsülnők

Dénes megint felhajtott három pohár bort, aztán kezdé, amint következik, halkan, alighalhatóan majd lassanként emelkedett a hangja:

— Hát beszéllek. Hallgass ide. Tudod, hogy én elzúllott, haszontalan, hitvány ember vagyok. Ültem már tömlőcőt is. Egyszer úgy találtam fejbe vágni, egy legényt, hogy lefordult s meghalt. Akkor még volt pénz, valahogy elesínáltuk, csak két esztendő után. Mindig kórhely, falurossza voltam Ittam, kártyáztam, duhajkodtam, míg a zsebemben egy krajczárt éreztem. Most már egy fityingem sincs. A parasztok borát iszom. Velük pajtáskodom. Hát igazán urat csináltak belőlem újra? No, ezt szeretem Mert urnak lenni, jó. Mert nekem minden ősom ur volt. S mind jó hazafi volt. Az apámat, ha Nagy Szabónál el nem esik, bizonyosan felakasztják. De jó, hogy elesett!

— Jó jó, de térj a dologra! — türelmetlenkedett Miklósvári.

— Hiszen éppen rá akarok térni, s e pillanatban fölemelkedett Bándi Dénes. Szeme vadul villongott, arca lángban égett. Most már nem halkította a hangját.

— Hát tudd meg, te ezudar, hogy az én nemzetségemben még nem akadt áruló. Tudd meg, hogy te hitvány gazember vagy a kapitányoddal együtt

s hogy ezt a mondásomat meg is pecsételjem — nesze!

Miklósvári felugrott az asztal mellől, de abban a pillanatban le is fordult. Egy hatalmas pof az asztal alá szédítette.

Kovács kapitány rámulnén nyitott be a szobába. Miklósvári sápadtan tápaszkodott fel az asztal alól. Akkor már Bándi nem volt a szobában. Kint volt az utcán, neki vágott a sötét éjszakának.

A „zúllott” eltűnt. Sohasem akadtak a nyomára.

Karácsony estéjén.

Karácsonyfa csillog ragyog

A kis Jézus ünnepén,

Egéből hozták az angyalok

Oh be csodás tünemény!

Gyermeksereg körülállja,

Áhitattal ugy csodálja,

Kis szívők örül, dolog,

Istenem, be boldogok!

Oh hogy vártam e szent éjszaka!

Én is eddig boldogon!

Gyermeksziv derűje festé

Vidám színre otthonom,

Örültem az örvendővel

A kis Jézus, hogy ma jó el,

Minket is tán felkeres

Kis fiam csak őt szeresd!

Jézus, kisdédé barátja,

Te szeretted gyermekünk,

Vitted angyalok karába

Nem hagyád itt lenni nekünk!

Oda fent a fényes égben

— Oly jól esik hinni nékem! —

Ránk vigyáz ő, angyalunk

Mig ismét találkozunk!

S. ent karácsony ünnepére

Csendes nálam most a ház,

Feldult szívre szálljon béke!

Csak ezért hangzik fohász.

Angyalid ha itt lebegnek

Békét hozva embereknek;

Jézus küldj erőt nekünk

Békén tűrni mély sebünk!

Ny. Jancsó Gejza.

egymást. Akkor Székely Társaság czime alatt külön kiválásra sem volna szükség. A jobb megnyerné a jót az ügynek, az ismeretekben tájékozottabb, a tapasztaltabb oktatná a kezdőt. Élet verne gyökereit a mi világunkba s mindannyian boldogabbak lennénk, teljesítvén a nemzeti feladatot is itt a határvonalon.

Példáink vannak a múltból, hogy a nagy nyilvánosság előtt működő testületeink nem voltak képesek beváltani ígéreteiket, letörtek, egy részük többé kevésbé stagnál. A székely nép szegényebb lett anyagiakban és erkölcsökben, pedig hevülő ifjú lélekkel, mily szép reményeket fűztünk 20—25 év előtt e mozgalmakhoz!

A kik mindezeket a körülményeket számba vették és gondolkoztak fölöttük, azok is a kik egymást soha nem látták, meggyőződtek, hogy a körunkbeli szervezetek mellett a székelység viszonyai gyorsan és tartósan nem javíthatók.

Elsőnek Marosvásárhelyt alapított Székely társaságot 8 ifjú ember. Kikötötték, hogy rendes özszejöveteleiken csak székely ügyekről beszélgetnek?

egymást föltétlenül támogatják. Szabályukban, könynyűvé tették a társaságból való kilépést, de megnehezítették a belépést. Ugy vélekedtek, hogy nem mindenki bír érzékkel ilyen dolgok iránt, a ki érdeklődik, a kiből ambíció, munkakedv van, az törekedni fog bejutni és aláveti magát a szabályoknak.

Kezdetben megmosolyogták. De nyolcz kitaró munkásnak az összetartása hatalom volt, belehatolt a véros közéletébe, megmozgatta a székely kérdést országosan. Nem adtak pénzt össze, nem gyűjtöttek vagyont, csak dolgoztak az ügyért. És az előítélet elnémult s ma két év múltával mintegy 60 lelkes, egymást testvériesen szerető tagja van a marosvásárhelyi székely társaságnak, ennek mintájára pedig Budapesten 2, Aradon 1 és az erdélyi részekben 23 székely társaság alakult.

A Székely Társaság ereje az e és összetartásban és a munkával teljesített szolgáltatokban van. A ki össezefér ebben a társaság an mindenkivel s a ki tudásával, tapasztalataival, munkájával abban szolgálni van hivatva a székely ügyet, az legyen tagja, meg-

van a lehetősége annak, hazafiai kötelessége, hogy belépjen, de hallgatóságra, bámésszkodó, vagy gáncoskodó közönségre nincs szükség. Egyetértő, a feladatokkal tisztában levő emberek kell alkossák a székely társaságot, ha így nem lenne, régen szét robbantak volna.

A kézdívásárhelyi Székely Társaság nem térhet el e szabálytól. Ez a szabályzat nem egyénekért, hanem a székely ügyek szolgálatában álló tartós szervezetnek állandósítására alkotott. Ki van próbálva és bevált.

Ezekben kívántam reflektálni a felszólalásokra, kérve mindenkit, hogy a ki komolyan részt akar venni e munkálkodásban, ne halassza belépni a társaságba. Megvagyok győződve, szeretettel fogják fogadni.

Egy a 8 közül.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.
Kiadó lapfajtájadonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Hirdetések.

Csakis legujabb divatu cikkek.

BITTÓ REZSŐ

elsőrendű uridivat, kalap, cipők és fehérnemű különlegességek üzlete
KOLOZSVÁR, Mátyás-királyter 12.

Ajánlja dus választékban raktáron lévő ezikeit, u. m.: ingek, a legjobb francia szabás szerint, gallérok, közelők, zsebkendők, lábravalók, harisnyák, valamint valódi Jäger-féle alsó ruhák.

Legdivatosabb nyakkendők, mindennemű keztyűk, osztrák, sárcipők, sátabotok, utazó cikkek, kocsitakarók és plaidek, legfinomabb szappanok, illat- és pipereszerek.

Belföldi, angol és olasz kalapok, cylinderek és legjobb szabásu, kézzel varott cipők, elsőrendű budapesti cipész mestertől.

Vadász, kerékpár és sportezikkek

Szolid kiszolgálás! Szabott ár!

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.
189. 2-10.

Csakis legujabb divatu cikkek.

Ritka alkalom

kiváló magyar műveknek rendkívül leszállított áron való beszerzésére!

RÁTH MÓR

köz tudomás szerint több mint négy évtizeden át száz és száz oly művel gazdagította irodalmunkat, melyekről a jó öreg Toldy Ferencz irodalmi kézikönyvében azt írja, hogy azok

irodalomtörténetünk legfényesebb lapjain vannak megörökítve!

A kiadót az akkor árnyai nyugalomra és arra intik, hogy kiadói tevékenységét immár az elkerülhetetlen aktualitás és folytatóság műveire szorítsa. Elhatározta tehát kiadásai készleteinek tetemes és többnyire valóban elévültlen becsú részét tetemesen leszállított áron ajánlani fel a művelt könyvtáraknak, kulturális, nép más nyilvános könyvtáraknak, kaszinóknak, önképzőkörök stb. — Ezen művek jegyzéke, mely a mai irodalmi átlagproduktó és hajszá áramlatában is méltó a könyvtárak figyelmére és mely számos ünnepi ajándékokra alkalmas értékes műveket — első kiadásokban és oly fényes díszkötésekben,

aminők a könyvpiacon sohasem jutottak — is tartalmaz, komoly reflexióknak bérmentve rendelkezésre áll.

Ez alkalommal ajánlom a közönség pártfogásába

könyvkereskedésemet

is, 1857-ben az abszolutizmus legmelyet sötétebb germanizáló éveiben annyi veszély és üldözés között, mint magyar nyelvű, de világ-irodalmi üzletet alapítottam. Ezen üzletem állandó szállítója a nagy országos központi és számos vidéki könyvtárak, és az ország minden osztályu intézményeinek jóakarattal, bizalommal sőt barátságával folyton díszeskedhetik.

Sok évi szelvényes viszony Páris, London, Róma, Németország, ugy fővárosunk egelőkelőbb kiadóival, képessé teszi könyvkereskedésemet a mai nagy konkurenciával is megküzdni. Ide érte a bel- és külföldi antiquáriusokat is, ilyké jó lélekkel biztosíthatom a t. közönséget, hogy minden irodalmi megbízás a legszolidabban, legutányabbban és a legszigorubb lelkiismeretességgel intéztetik el!

RÁTH MÓR, Budapest, Haas-palota.

Építők figyelmébe.

A mai kor igényeinek teljesen megfelelő épületeket és javításokat, valamint épület rajzokat, az építő urak kívánsága szerint készítek el.

Elvállalok helyben és vidéken lakóházak és mindennemű melléképületet jutányos árak mellett. Szakképzettségemet mindazon épületek, melyek általam lettek befejezve fényesen igazolják.

Kérve a nagyérdemű közönséget, szíves pártfogásába venni.

Az elvállalt épületek rajza teljesen díjtalan.

Együttal kötelességem hív fel arra, hogy kiérdemeljem, a helyi és vidéki urak szíves pártfogását.

Kézdívásárhelyt, 1901. október hó.

Alázatos tisztelettel kérve

150. 10-12.) **Molnár Antal,**
okleveles kőműves mester, épület vállalkozó.

A közeledő karácsonyi és újévi ünnepek alkalmából szerencsés vagyok a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség szíves figyelmét ajándékoknak, meglepetéseknek nagyon alkalmas

Porzellán, játékszer és diszmiáru üzletemre

felhívni. Üzletemben mindennemű üveg, porzellan, ételes, kávés és theás készletek; kőedény, tükör, aranyléc képereteknek, konyha berendezési ezikkek, asztali és függő lámpák nagyválasztékban kaphatók.

Továbbá ajándékoknak nagyon alkalmas emlékkönyvek, képes levelezőlap és arckép-albumok asztali álló naptárak, mindennemű bőr, alumínium, alpacca és kínai-ezüst dohányos keszletek, zsebkések, sétatálcák stb. stb. nagyválasztékban olcsó árak mellett állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Üzletem szíves megtekintését becses pártfogásáért kérvén, vagyok

Kiváló tisztelettel:

Jancsó Gyula,
kereskedő.

(184. 0-6)